

ZRAČNA ARMADA OBKOLJENA

Angleška druga armada se z vso silo bori, da bi prečkala Reno pri Nijmege na Holandskem, da osvobodi veliko zračno armado okoli Arnheima, ki jo Nemci silovito napadajo.

Poldrugo miljo dolgi most in 600 čevljev nad hitro tekočo Reno, ki jo Holanci imenujejo Waal, je še nepoškodovan, toda Nemci ga še vedno držijo in zanj se bijejo vroči boji.

Zavezniški glavni stan priznava, da so Nemci zračno armado pri Arnheimu popolnoma obkolili, da pa se srdito brani proti nemškemu obroču.

Nemci so poslali v boj mnogo aeroplanov, ki so bombardirali tako obkoljeno zračno armado, kot Angleže v Eindhovenu.

Sedemdeset milj nižje proti jugu je prva ameriška armada generala Courtneya H. Hodgesa dospela v Gressenich, štiri milje vzhodno od Stolberga v Nemčiji. Poročila s fronte naznanjajo, da se Nemci na tem kraju srditejše branijo, kot kardoli poprej.

Amerikanci se trdno drže v vrzeli, ki so jih zabili v Sieg-

friedovo erto. Odbili so že mnogo protinapadov in samo večeraj je prva ameriška armada razbila 36 tankov. Nemci pošiljajo v boj močne rezerve, da preprečijo Amerikancem, da ne bi še v večjem številu prihajali v Aachen.

Nemška časniškarska agentura DNB poroča, da so bile zavezniške straže, ki so prestopile holandsko mejo pri Arnheimu, vržene čez mejo nazaj. Zavezniška poročila pravijo, da obkoljena zračna armada dobiva ojačenja in vojni material po zraku, navzile protizračnemu ognju in slabemu vremenu.

Druga angleška armada generala sira Milesa C. Dempseyja se je v torek združila z dvema zračnimi armadama v južni Holandski in takoj so se pričeli vroči boji posebej v Bestu. Kjer je močna nemška posadka.

Ako se Angležem ne posreči zavzeti mostu čez Reno in če ga bodo Nemci razstrelili, bodo zadržani več dni, predno bodo mogli čez široko reko postaviti pontonski most. Ako se bo zaveznikom posrečilo most zavzeti, bo šlo vse dobro. Toda Nemci se trdovratno bore za vsako ped zemlje in za vsak most, ker od vsega tega je odvisno življenje nemškega rajla.

Nemci zelo naglo dobivajo ojačenja, ki se zbirajo v velikanskem Reichenu gozdu, druga pa prihajajo po čolnih čez Reno.

Po nekaterih poročilih je Adolf Hitler prevzel poveljstvo nad nemškimi armadami na zapadu in felmaršal sir Bernard Montgomery je rekel, da ga veseli, da ima za svojega nasprotnika — noreca.

VELIK NAPAD NA FILIPINE

Zavezniški glavni stan na Novi Guineji naznanja, da je bil izveden prvi večji napad na Filippine po napadu na Moroti in Palaus otočje. Glavni stan admirala Nimitza v Pearl Harborju naznanja, da ameriška 81. divizija drži dve tretini Angaura, ki je najjužnejši otok v Palaus skupini. Na otoku Peleliu so marini zavzeli veliko letališče in se sedaj bore z močno utrdjenimi Japonci v sredini in ob zapadni obali otoka.

Tokijski radio naznanja, da je 200 ameriških bombnikov bombardiralo otok Koror v Palaus otočju, 30 Liberator bombnikov pa je napadlo Čiči v Bonin otočju, okoli 600 milj južno od Tokija.

Finska prekinila diplomatske zveze z Madžarsko, Hrvaško in Slovaško

Finska je prelomila diplomatske zveze z nemškimi lučkastimi državami Madžarsko, Hrvaško in Slovaško.

Poslujoči ministrski predsednik Ernst von Born je na narod po radio oznanil oklic, v katerem pravi, da se mora Finska lotiti resnega dela za novi narodni obstoj.

„Zelo resna zadeva je,“ je rekel von Born, „ker moramo razorožiti nemške čete in jih izročiti zaveznikom. Hitro moramo tudi urediti, da se naša armada vrne v mirno dobo.“

Londonski list „Times“ pravi, da so se Finci v severni Finski pričeli bojevati z Nemci. Von Born je naznanil, da so na jugu Nemci že odšli do Oulu. Dalje je rekel, da se morajo Nemci umakniti, ako tako želijo, v severno Norveško.

Premirna pogodba določa, da bodo zavezniški pomagali pregnati Nemce iz dežele, ako bi se preveč upirali, zato je morala Finska zaveznikom prepustiti nekatera letališča na jugu dežele.

Izguba ozemlja je največja bolečina Finske in von Born je rekel: „19. septembra 1944 bo najžalostnejši dan naše zgodovine. In tako je Karelija izgubljena.“

Karelija je najbolj industrijski del Finske in leži severozapadno od Leningrada in severno od Ladoškega jezera.

Splošna stavka na Danskem

Ker so Nemci zasegli vsa vladna poslopja in policijske postaje v Kodanju, so Daneci po mestu vzpizorili velike demonstracije proti Nemcem. Po ulicah je prišlo do resnih izgrediv in celo do bojev. Svet svobodnih Dancev je pozval Dance, da prenehajo z boji, da pa naj nadaljujejo s splošno stavko do jutri v protest, ker so Nemci razpustili dansko policijo 12.000 moč.

Svobodni Danci pravijo, da je bilo vstavljeno jih več vlakov in da se bo stavka razširila po celi deželi, razum v plinskih, električnih in vodnih napravah.

PREDOR V GOTSKI ČRTI

Zavezniški glavni stan v Rimu naznanja, da je peta ameriška armada po enotedenskih zelo vročih bojih prebila nemško gotsko črto na šest milj dolgi fronti nad Florenco ter se je približala dolga vlevažnemu križišču cest Firenzuola na tri milje.

Amerikanci so z naskokom zavzeli gorski vrhovi Castel Guerrini in La Croce ter so vdrl v središče gotske črte 25 milj severovzhodno od Florence. Poročila s fronte naznanja, da so utrdbе, katere je v gotski črti razbila peta armada, najmočnejše, kar so jih še v Italiji zavzeli zavezniški.

Na vzhodnem koncu fronte ob Jadranu je osma armada prišla eno miljo do Rimini, ki je ključ do doline Pada. En oddelek Amerikancev, Brazilcev, Jugo-Afrancev, Angležev in Indijcev je zavzel utrdbе visoko v gorah.

(Zavezniški vrhovni poveljnik v Sredozemlju general sir Harold R. L. G. Alexander je po radio pozval Italijane, da se dvignejo proti Nemcem.)

„Vdarite takoj za osvoboditev Piedmonta in Italije,“ je rekel general.

NEMCI BEŽE IZ BALKANA

Zuerich, 18. septembra. (ONA). — Različni avstrijski časopisi, ki so prispeli sem, poročajo, da je ves dunajski okraj popolnoma preplavljen od številnih nemških beguncem, ki so se rešili iz Rumunije, Bolgarije in drugih ogroženih dežel na Balkanu in jugovzhodu Evrope.

Nacistična stranka je ustanovila poseben „odbor za repatriacijo“, ki je prevzel skrb za te begunce. Ta odbor deli beguncem, ki so pribežali deloma brez vsega, potrebne legitimacije, na podlagi katerih si potem morejo poskrbeti denarno podporo in druge neobhodno potrebne stvari.

Nemci pa tudi pri teh ljudeh ne pozabljajo na svoje lastne vojaške potrebe. Začeli so namreč takoj odbirati vse take, ki so sposobni za vojaško službo, ali pa za delo v vojni industriji. Te zberejo potem v posebne transporte in jih odvažajo v najrazličnejše kraje Nemčije.

Pred leti so Nemci pošiljali nešteto tisoče na vzhod, v Rusijo, na zahod, v Belgijo in Francijo, in na jug in jugovzhod. Večina teh kolonistov, trgovskih in industrijskih „strokovnjakov“ se je že vrnilo. Zdaj prihajajo še zadnji nazaj v Rajh.

OSTANITE NA SVOJEM DELU

Zmaga je blizu, toda vojne še ni konec. — Aeroplani in ladje, topovi in municija in vse drugo, kar napravlja našo vojno proti nacizmu uspešno, je še vedno potrebno v velikih množinah za končni udarec. Ameriški delavci, naj so tukaj rojeni ali tujega pokolenja, katerim bo prišel velik del priznanja za zmago, ne smejo pustiti svojega dela. — Ostanite pri svojem delu! — Napravite zmago gotovo!

Office of War Information

Amerikanci so zavzeli Brest

Po šesttedenskem obleganju so včeraj Amerikanci vkorakali v Brest, četrto največje francosko pristanišče, ki je oddaljeno od zavezniške fronte v Franciji 500 milj.

Zavezniški glavni stan naznanja, da je posadka, ki je obljubila Hitlerju, da bo branila Brest do zadnjega moža, prenehala z bojevanjem sinoči. — Pri vsem tem pa je še vedno slišati kako streljanje po mestu.

Angleška radio postaja je naznanila, da je bilo v Brestu vjetih 17.000 Nemcev.

Brest so Amerikanci oblegali od 6. avgusta, ko je tančni oddelek tretje armade generala Pattona vdrl v mesto, pa se je moral zopet umakniti. Od tedaj so Amerikanci neprestano obstreževali mesto z artilerijo in z aeroplani.

Nemško posadko je predal general Hermann Rameck, kateremu je Hitler za hrabro obrambo podelil najvišji red s hrastovimi listi, meči in dijamanti poleg reda železnega križa.

Brest ima v mirnem času 79 tisoč prebivalcev in v prvi svetovni vojni se je v pristanišču izkrcalo 791.000 ameriških vojakov in je najbližje pristanišče Združenim državam. Od Pariza je po železnici oddaljen 389 milj.

Brest je glavna francoska luka in utrdbе je pričel graditi kardinal Richelieu leta 1631. Nemci so v pristanišču imeli močno brodogradilno podmorje. — Brest je eno najboljših vojniških pristanišč v Evropi, ker ima na razdaljo ene milje globoko vodo za največje bojne ladje.

NEMCI SE MORAJO PRESELITI

Nemška nacijska stranka je odredila, da se mora izseliti vse prebivalstvo iz pokrajine med Aachenom in Kolinom. — Ako se bodo vsi pokorili temu ukazu, se bo moralo iz Porenja izseliti okoli 2.000.000 ljudi.

Po odredbi se morajo izseliti vsi, razum moskih od 16 do 60 let, katere bodo porabili za kopanje jarkov.

Iz Kolina se bo moralo izseliti okoli 768.000 ljudi.

Odredba je bila izdana 12. septembra in je zagrožena smrtna kazen, kdor se odredbi ne bi pokoril, pa navzile temu je ostalo mnogo ljudi v svojih domovih ter čakajo na prihod ameriške armade.

Španska in Portugalska morate prelomiti z Nemčijo

Rusko časopisje v svojih vodnih člankih zahteva od Španske in Portugalske, da prelomita svoje zveze z Nemčijo in ju dolži, da še vedno pomagata Nemčiji.

„Španski Hitlerjevi služabniki se morajo požuriti, da dokažejo svetu, da nimajo z naciji ničesar skupnega,“ pravi list „Rdeča mornarica“. „Ne besede, temveč dejanja bodo rešila vprašanja.“

KUPITE EN „EXTRA“ BOND DANES

Sovjetske armade prodirajo v Estoniji

Četrta močna ruska armada se je pridružila v velike boje za baltske države in je napredovala 44 milj skozi razpadajoče nemške utrdbе in se približala estonski prestolici Tallinn na 62 milj.

Dolgo počivajočo fronto v Estonski je zopet odprla leningradsko armada maršala Leonida A. Govorova, ki je pričela ofenzivo na dveh krajih v severni Estonski in je zavzela nad 1800 mest, trgov in vasi.

Armada maršala Govorova je napredovala 44 milj na 75 milj dolgi fronti severno od Tartu in 37 milj zapadno od Narve in je v štiridnevni bojih potisnila nemške divizije v Estonski v zelo težaven položaj.

Govorova armada je bila sproščena na Finskem, ker je Finska z Rusijo sklenila premirje ter je v prvih dneh svoje ofenzive pobila nad 6000 Nemcev.

S podporo bojnih ladij na Pejpuškem jezeru je Govorova armada prebila močne nemške utrdbе severno od Tartu med Tartu-Tallinn železnico in zapadnim bregom velikega jezera takoj prve ure velike ofenzive.

Ko je južno krilo Govorove armade očistilo železnico med Tartu in Vaegavo, je vdarila 3 milje proti severu ob vzhodnem bregu jezera in zavzela Edru, od koder je od Tallinna oddaljena samo 62 milj.

Ob Leningrad-Tallinn železnici je Govorova armada napredovala 37 milj in je s tanki in infanterijo pognala Nemce do Sonde, 74 milj vzhodno od Tallinna in 47 milj zapadno od Narve. Drugi oddelki so očistili Finski zaliv do Liimale, devet milj severovzhodno od Sonde.

Ob severnem bregu Pejpuškega jezera je rdeča armada vdarila čez Narvo in je zavzela Vaskvarno, Iisaku in Kuru.

Nemška armada v Estonski bo odrezana od armade v Litvi, kajti tretja baltska armada generala Roosevelta bo izvoljen, četrta bodo glasovi bolj skupaj, toda zmagal bo.

HAVRE V ZAVEZNIŠKIH ROKAH

Pogled na veliko francosko pristanišče Havre, ki so ga zavzeli Angleži. Zavezniški imajo s tem zopet novo veliko pristanišče za dobavo vojaštva in vojni potrebščin proti Nemčiji.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisov brez podpisa in oznake ne prištevamo. Dopisi na četrtkovno številko naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo prijati.

Dopisi se nam vedno dobrodošli, kar nam daje vse naše čitatelje in so s njimi naši rojaki tako radi med seboj pogovarjajo.

V SPOMIN FANTOM

Danes, 17. septembra, se je pol glasno. Vseposod, pa je bilo ihtenje in solze so bile v vseh očeh: videl sem, da je prizadete kar tingo in so se težko vzdržali v svoji oblasti. Nazadnje je bila še kratka predstava "Fant pri vojaki", katero je spisal Ivan Ručigaj in igrala jo je pa Mrs. Tessie Kováč, Hedy Polich in Lovrene Giovanelli. Ker smo ravno pred par tedni slišali novico, da je bil Ručigajev sin zgubljen, in zopet pred par dnevi, da se je oglašil, si moramo predstavljati, da je šel skozi mlino in je imel res pravo podlago in menda zato, se mu je pa tako posrečila. Igrana je bila tudi tako resnično in naravno, da boljše ni mogla biti. K trdi resnici je bilo primerno, da je bilo ravno prav. Oče, kot menda vsi očeti, je moral vzeti malo zdravil iz jezika žene in mu je kar v obraz povedala, da bi bilo mogoče boljše, ko bi počutil staro robo po hišah, ker tako ni za nobeno rabo in pustili mladino doma.

Nikakor ji ni šlo v glavo, zakaj mora reči tako "over-time" delati pri radiju in časopisih, s cigaro v ustih. Ko bi jaz kadil cigaro, bi mi kmalu kaj v glavo padlo. Med predstavljanjem igre, je "Slovan" tudi napol tiho pel za odrom. In to je naredilo tudi težak utis, ker so bili na odru prazni stoli, ob plošči pa je gorelo šest luči. Newyorčanov slovenskega pokolenja je 310 v vojni in dosti jih pa še ni naznanjenih, torej niso na plošči. Izmed teh, jih je šest padlo: mogoče se kateri drugi, ki pa ni bil naznanjen, in za vsakega padlih je bil en prazen stol in ena luč. Mislim, da je vredno vse pohvale, da so izkazali čast fantom, to nam priča, da kljub vsem, se še znamo najti, v skupni akciji in ob enem nas lahko tudi prepriča, da je toliko prostora med nami, da se lahko kretamo, brez da bi hodili drug drugemu po kurjih očesih. Meni se zdi, da smo bili vsi zadovoljni in prav za tak svet — prav za take vrste strpnosti, se bje ta vojna. Kot sem že rekel, so vsi prav do zadnjega vse najlepše dovršili. Kadar pa res fantje pridejo domov, za takrat naj bi pa današnja prisotnost niti senen ne bila. Kajnega, to pa je bilo le pol-slike — drugo polovico bomo pa šele videli, ko se enkrat stvar zaključijo. Ko enkrat prične prihajati pošta preko morja, bo tudi bolelo. Za naše tu smo storili svoje, vsaj za enkrat: in kaj pa za one tam? Pohajala se bo obleka in šolske potrebščine. Ali bomo znali biti kos nalogi? Upajmo... toda upanje samo, brez akcije, bo kaj malo zaleglo. Z upanjem se nobenega ne obleče in na upanje, se ne da zapisati nobene besede. Pojdimo na delo, vsak v svoji družini; pogledimo po kotih, mogoče je več kot si mislimo — nam ne bo koristilo, ker je že doslužilo za nas — onim pa dosti lahko pomaga. Moj brat Ivan je enkrat, ko ga je mati napodila in si ni upal k jedi, zarezal v mlado sadno drevo sledeče besede: "Gorje mu, kdor nima" in pozneje so se te besede raztegnile z rastjo drevesa tako, da si lahko žital na dvajset korakov daleč. In prav take besede so danes raztegnjene preko cele naše domovine. Ali bomo poskusili vsaj delno izbristati jih? Bomo, če je volja in bomo če je v nas pravi žut do naše lastne krvi.

Ignac Musich.

PADEL V FRANCIJI

Detroit, Mich. — Ker mi bo naročnina skoro potekla, vam prilagam money order \$12., za list "G. N." \$7 in \$5 za Ker-nov besednjak.

Naj tudi omenim, da sem dobil 4. septembra t. l. žalostno vest od Vojnega urada iz Washington, D. C., poročilo, oziroma brzojav, da je bil moj sin (edini) Oto ubit v Franciji 14. avgusta. Bil je korporal pri Company B 705th Tank Destroyer Battalion. Kje je pokopan, poročilo ne omenja nič. V vojak je bil poklican marca 4. 1942. V Anglijo je šel maja t. l. in me je Vojni departament obvestil 18. maja, da se nahaja v Angliji. Star je bil 24 let in 10 mesecev. Tujak zapušča očeta, drugo mater (njegova je na porodu umrla), dalje štiri tete. Josephine Dolina v Okmulge, Okla., Mary Sem in Analia Ziković v Salt Lake City, Utah in Katarina Mlakar v Helper, Utah; dva bratrance v Chicago, Ill. — John in Frank Potokar; več sorodnikov v Utah, pa ne vem imen.

Naj mu bo lahka tuja gruda, kjer počiva. Mi dva z ženo ga bova težko pozabila. S pozdravom. Anton Potokar. (Vsem prizadetim, naše iskreno sožalje k izgubi sina. — uredništvo.)

Bojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

OBISKOVALCI SLOVENSKEGA NARODNEGA MUZEJA

Slovenski narodni muzej v Ely, Minn.; Mary Vidmar, S. N. Domu na St. Clair Ave., Johnston, Pa.; Vincent Pugelj, obiskali od 5. avg. do 14. Milwaukee, Wis.; Miss M. sept. sledeči: Bridget M. Kolar, West Newton, Pa.; Pete Rope Jr., Rilton, Pa.; Mrs. J. Skedel, Cleveland, O.; Frances Vrecek, Chicago, Ill.; Sister M. Victoria Nemanich, OSB College of St. Scholastica, Duluth, Minn.; Jos. J. Nemanich, Cleveland, O.; Mrs. Frances Zupce, Ely, Minn.; Jennie in Frances Gruden, Meadowlands, Pa.; Josephine Slapnik, Frank. Pa.; Mary Adams, McKeesport, Pa.; Peter Valencic, Cleveland, O.; Frank Gaber, Detroit, Mich.; Chas. Potenti, Cleveland, O.; Andrew Oblak, Vincene Salmic, Cleveland, O.; John M. Stonich, Pinow, Colo.; Mrs. Marie Prislant, Sheboygan, Wis.; Miss Mary Smrekar, Villa Angela, Cleveland, O.; Frank Gregorin in Frank Masle, Little Falls, N. Y.; Caroline Cukajne in Peter Bukovec, Cleveland, O.; Anton in Frances Adamič, Windsor, Ont., Canada; Primož Kogoy, Cleveland, O.; Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.; Frank E. Griben, Eveleth, Minn.; Charles Marold, Cleveland, O.; Leopold Pristow, Export, Pa.; Theresa Gerzel, Aliquippa, Pa.; Frances Milostnik, Sheboygan, Wis.; Mrs. J. in Vilma Bizjak, Ellwood City, Pa.; Anton in Mary Jakich, Barberton, O.; Leo Milostnik in Anton Debevec, Sheboygan, Wis.; Mrs. Mary Pisk, Cleveland, O.; Vincent Arch, Pittsburgh, Pa.; Karl in Mary Poljanec, Cleveland, O.; Leo Jurjovec, Chicago, Ill.; Anthony Jersin, Denver, Colo.; Jean Pirnat, John E. Zupan, Martin Romih, Anton Crnkovich, Matija Rehberger in Frank Stefančić, Cleveland, O.; Anton Zornik, Herminie, Pa.; Ludwig Mutz, Brooklyn, N. Y.; Dr. F. J. Arch, Pittsburgh, Pa.; Frank Oblak in Michael Bahor, Pittsburgh, Pa.; Martin Skedel, Cleveland, O.; Frank Alesh, Chicago, Ill.; Anton Jankovich, Cleveland, O.; George Lipovšek, Library, Pa.; Jacob Cerar, Brooklyn, N. Y.; Louis Champer Sr., Ely, Minn.; Anna Puncer, West Allis, Wis.; Louis Zupce, Chicago, Ill.; Adolph V. Klancnik, Chicago, Ill.; Frank Bruce, North Chicago, Ill.; Mary Musich, West Allis, Wis.; Mary Tomsic, Strabane, Pa.; Matt Anzele, Aurora, Minn.; Frank Tomsich, Jr., ko, Emil in Agnes Kobal, John Habe in Anton Ivančić, Cleveland, O.; Mary Lencek, Jere, W. Va.; Mr. in Mrs. Louis Ballant, Lorain, O.; Mrs. Johana Klancnik, Chicago, Ill.; Antoinette Estanek, John in Anna Grile, Mary Kočvar, Ana Zaman, Joseph Grdina, Frances Wolf, Cyril J. Rovansk, Mary Gaser, Cleveland, O.; Frances

prijetno presenečeni, ker bo tedaj vse lepše in popolnejše urejeno, kot je bilo zadnjič ob Delavskem prazniku.

Hvala vsem za obisk in darove, pa ne pozabite v bodoče na naš muzej.

Pozdrav!
Za Slovenski narodni muzej:
Erazem Gorshe,
tajnik in upravitelj.
Cleveland, O.

V SEM JUGOSLOVANSKIM STARŠEM

Danes služi v vojnih silah Združenih držav na desettisoče sinov in hčera južnoslovenskih staršev in nahajajo se na oddaljenih frontah Vzhoda in Zapada, kjer se bore proti sovražnikom naše demokratske dežele. Naši hrabri sinovi bratijo s svojo krvjo našo domovino Ameriko, žrtvujoč svoja mlada življenja za zmago nad tiranijo nacizma in fašizma in za vzpostavitev svobode in pravice med ljudstvi in narodi.

Mnogi naši vojaki, ki služijo pod slavno zastavo prog in zvezd in ki so sinovi in hčere

naših južnoslovenskih staršev, so pokazali hrabrost in odličnost ter so prejeli od ameriških vojni oblasti mnogo nglečnih odlikovanj in priznanj, kar med nami ne sme biti pozabljeno.

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev s tem apelira na vse one starše, katerih sinovi, ali pa hčere, so bili odlikovani v ameriških vojni silah, ali pa so že padli v boj, da nas pisмено ohveste o tem, ker ta odbor želi ohraniti in zbrati vse podatke o njihovih junaških zaslugah, kar bo v trajen spomin našim padlim in odlikovanim sinovom in hčeram.

Vse izčrpne podatke pošljite na naslov: The United Committee of South Slavic Americans, 1010 Park Avenue, New York, 28, N. Y.

V podatkih navedite ime in priimek odlikovanega ali padlega vojaka ter imena roditeljev, vrsto odlikovanja, vojaški čin, kraj rojstva, starost vojaka, kje je padel in v slučaju odlikovanih pa navedite zasluge, radi katerih jebil — ali bila — odlikovan, kakor tudi zadnji naslov vojaka.

45-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNO DRUŠTVO za Greater New York in okolico, ink.

Kdor izmed rojakov ali rojakin je član tega društva, naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančna pojasnila. V nesreči se žele pozna, kaj pomeni biti član dobrega društva.

TEKOM 32 LETNEGA POSLOVANJA je društvo izplačalo \$11.200. smrtnine in \$18.822. bolnine in ima v blagajni z 31. decembrom, 1943 \$17.450.23.

Naloženi denar je: \$ 3.220.00 U. S. Savings Bonds
\$ 5.000.00 Defense Bonds
\$ 4.130.23 naložen v banku

Skupno: \$17.450.23

Odhod za leto 1944:

Predsednik: MIHAEL UREK
189 Wyckoff Ave.,
Brooklyn, N. Y.

Tajnik: JOSEPH POGACHNIK
580 Liberty Avenue
Williston Park, L. I.

Podpredsed.: ANDREJ IVANŠEK
Zapisknik: ANTHONY CVETKOVICH
255 Linden St., B'klyn, N. Y. 983 Seneca Avenue
Brooklyn, N. Y.

Nadzorniki:
1. FRED VELEPEC
7225 — 69th Place
Glendale, L. I.

II. JOHN YURKAS
405 Himrod Street, Brooklyn, N. Y.

Arhivar: JOSEPH POGACHNIK, 580 Liberty Ave., Williston Park, L. I.

Društvo zbiruje vsake šeste sobote v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platno in ima 327 strani.

Cena je \$5.⁰⁰

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

(125)

"Igral, praviš, igral! I kaj sem pa drugega kakor — be-
rač!"

"Pojdi, pojdi! Saj veš, da imaš z eno samo besedo vse
prenošenje Jacques Millierovo na razpolaganje!"

"Hotel sem ostati nepoznan."

"Čemu ti? Ah, zdaj uganem! Gotovo si iz Cayenne-e ušel;
pa bodi miren: znali te bomo že varovati in skrivati! . . ."

"Ni treba tega," de je Jean Renaud nasmejljavo se, "Jaz
nisem več kaznjeneec in imam liste, ki to spričujejo. Že nekaj
mesecev sem prost, prost!! O Pierre, ti ne boš nikdar umel,
kako sladka mi je ta besedica: prost! To more umeti le on,
ki so ga obteževali verige, to more umeti le on, ki je pretrpel
v grobu vso strahoto dozdevne smrti in kojemu se zopet odpi-
ra solnce svetlega dne! . . . Kakor sloboden mož sem se vrnil
v svojo domovino in našel ljubko svojo ženo — mrtvo!"

"In ti jej okrasuješ zdaj grob vsak dan s svežimi cvetli-
cami?"

Jean Renaud se med solzami nasmejlja ter milo reče:
"Pravijo da mrtvi ljubijo cvetlice!"

3.

Na pristavi senilonski sta imela dva hlapca dela s tem,
da sta brusila kose.

"Jutri prične košnja," reče Rouvenat Jeanu Renaudu.
"Pa to naj me ne zadržuje, da ne bi šel v Pariz. Dva ali tri
žanice vzamem več, in stvar bo v redu! Aha, tamle gre Jac-
ques zopet enkrat na polje," nadaljuje. "To je redkost pri
njem."

"Kako hitro se stara!" reče Jean Renaud, "vsak dan
kriveje hodi."

"Bliza se grobu!" zavrne Rouvenat žalostno.

"Nesrečnik ni imel nasmiljenja s svojo hčerko; a zdaj ga
gloda kes! Če mu bom mogel v dveh ali treh dneh pripeljati
Leona, bode ves nor od veselja. A da bi ga potolažil, da bi
ga umiril, moral bi mu vrniti Lucilo, hčer njegovo!"

Rouvenat in Renaud stopita v hišo.

"Kje je gospodična Blanche?" povpraša Rouvenat de-
klo.

"Zdi se mi, da je v svoji sobi."

"Dobro."

Zdajci pomigne Jeanu Renaudu, ki mu potem sledi. Rou-
venat odpre vrata svoje sobe ter veli očetu mlade deklice, naj
vstopi, govorec:

"Počakaj tukaj notri in imej malo potrpljenja. Hočem,
kolikor mi bo mogoče, na kratko opraviti."

"O, imej ozir nanjo!" odgovori Jean Renaud s trepetajo-
čim glasom. "Ne prenažli se, pripravi jo prej na stvar, saj
veš, kako je miločutna . . ."

"Bodi miren Jean Renaud, Blanche je hrabra. In potem
od sreče človek ne umre!"

Starčka si drug drugemu stisneta roko, menjata pogleda,
potem potrkata Rouvenat na dekličina vrata.

"Ah, ti si, boter!" klikne deklica.

"Da."

"No, le dalje, le dalje!"

Rouvenat vstopi.

"Blanche je pletla pri oknu. Rouvenat sede poleg nje.
"Že zopet si jokala," reče ji, milo karajoč.

"Ne bodi hud. Hočem biti že pametnejša, da te ne bom
žalila."

"Nate da bi bil hud? Ali to morem?"

"Ljubi boter, meni se zdi, da sem te videla prihajajoče-
ga s starim Mardochejem?"

"Da, dolgo sva kramljala skupaj."

"Ali je sprejel najino ponudbo?"

"Da."

"Kako me to veseli!"

"Ali veš, da bom kmalu ljubosumen?"

"Ljubosumen?"

"Ti imaš starega Mardochea preveč rada!"

"Res je, sama ne vem, od kod to, da sem mu tako do-
bra, da ga imam rada iz vsega srca!"

Rouvenat se je smehljaj.

"Ne smešljaj se, zakaj veš, da ne morem nikogar na sve-
tu tako rada imeti kakor tebe. Veseli me le, da staremu Mar-
docheju ne bo treba več prosjati."

"Ne, to je zdaj že dognano."

"In ali pojde v Civri?"

"O tem se ni še odločil. Mogoče je, da ostane popolnoma
tukaj na pristavi."

Blanche pogleda Rouvenata ter se začudi izrazu njego-
vega obličja.

"Kako veselo gledaš!" de je.

"A sem tudi vesel in srečen! . . ."

"Srečen?"

"Ali hočem srečo s taboj deliti, Blanche? Ti nisi več
otrok in lahko ti zaupam skrivnost! . . ."

"Skrivnost?"

"Da, važno, strašno skrivnost!"

"Moj Bog, ti me plašiš!"

(Nadaljevanje sledi.)

Kratka Zgodba

Jack Silni

Jack Silni je bil pes, ki je za druge antarktične
ekspedicije imel kaj pomembno vlogo.

Malo je manjkalo, da ga niso izločili, preden
je bilo treba na pot. Zakaj pes je bil tolikanj
podivjan, da ga kar niso mogli izuči za vožnjo.
Dolgo mu nihče ni smel priti blizu — ne z lepa
in ne z grda, ne človek in ne pes. Vsakega je
oklal. Za seboj je imel pač res pasje življenje,
nič ni se mu bilo čuditi, da se je branil družine,
kakor je vedel in znal.

A enemu od članov odpreme, ki so bili dolo-
čeni za voznike — Painu, ki je bil svoje dni a-
nonsin uradnik — je bila toogtna in uporno ži-
val vendane tako všeč, da jo je hotel imeti na
ladjo "Jacob Rupert" ko je odplula z Byrdovo
odpremo proti "Mali Ameriki" (Byrdovo iz-
hodno taborišče ob Južnem tečaju). Na cilj so
prispele šele po štirih mesecih naporne vožnje.
Vsi psi so ponoreli od veselja, da so bili spet
na kopnem. Tudi Jack, ki je bil vsevdil silno
samosvoj in vase zaprt gospod, se je ko nor va-
ljal po tleh in si odgrnil dlako do kože.

Ni bilo kar tako — zapreči 150 razposajenih
in spočitih psov.

Painova vprega je štela devet psov in Jack
je imeli biti za prvega. A Jack še ni nikoli pe-
ljal vprege in Paine tudi ne. Na sanel pa so
imeli za pol tone tovara. In do "Male Ameri-
ke" je bilo šest milj.

Tistikrat je preteklo sedem ur, predno so
prisli "domov". Saj je bilo treba sani nekaj-
krat znova naložiti, preden je bilo mož spet
pognati. Psi so bili odvajeni vožnje in pot je bi-
la slaba, včasih je šlo po ostrem ledu, včasih po
takem snegu, da so se psi čez glavo vdiralj
vanj.

To je bila pot, ki jo je bilo treba v dolgih ted-
nih še šestkrat prevoziti, preden so iztovori-
li ladjo. Bila pa je taka, da je skoraj dobila i-
me "trnjeva pot." Že tako je vedla gor in dol
med kupi ledu in preko nevarnih razpok in jar-
kov; zdaj so pa še traktorji zarezali vanjo glo-
boke kolese, ki so na mah zledenele, da so si
psi med potojo čisto obrezali noge in se komaj
vlekli naprej. Nekoč je Paine zapazil, da Santa
Jack le po treh, in je šel gledat, kaj mu je. Ker
je videl na taci globoko vrezano, ga je izpre-
gel in nesel na sani. Potlej je spet pognal, a
Jack je tudi že jezno zalajal, skočil na tla in je
odkrevljal pred vprego. Preveč mu je bilo za
malo, da bi drug pes vodil njegovo vprego.
Vendar je Paine, ki se mu je pes smilil, še en-
krat šel ponj; a zgodba se je le ponovila. Jack
je hotel biti prvi, če ne okomatan, pa tako —
če ni šlo po štirih, pa po treh.

Vozniki bi bili radi privoščili psom počitka,
a ni šlo. Komaj je ladja odplula, jih je moralo
šest s petimi vpreganimi najmanj 150 milj daleč
na jug, da so v določenih presledkih odložili ži-
vila za Byrda in njegove spremljevalce, ki so
zaradi znanstvenih raziskav nameravali pri-
hodno zimo prebiti čim bliže južnega tečaja.

Tudi Jack je moral na pot po beli deželi brez
meja. Vodil je prvo vprego, ki je — ko drugo —
vlekla težko naložene sani navkreber in nizdol
po ledeni in snežni pušči, kjer je čisto brilo in
medlo, da je bilo groza. Bilo je marca, ki je naj-
hujši mesec v antarktidi. Kljub vsem vremen-
skim neprilikam pa so le prevozili po dvajset
milj na dan. In da so potovali lepo v ravni črti,
je pred Jackom hodila mož vodnik.

A vodnik si je ranil koleno in je moral sesti
na sani. Kaj zdaj? Od voznikov ni mogel iti
noben za kažipota. Da bi Jack sam iskal pot,
ki je ni bilo nikjer? Da bi pes sam šel lepo na-
ravnost tja dol proti južnemu tečaju? A bilo je
treba in Paine je pognal. Jack je seveda viju-
gal in iskal moža, ki je prejel hodil pred njim.
Paine je šel z bičem nadenj in jokaj, ko ga je
tepel, da bi mu vtepel v glavo, naj gre vendar
za božjo voljo naravnost.

Zdaj je šlo. Vsi so si oddahnili, in Paine ni
bil malo ponosen na svojega Jacka, ki jim je
nadomestoval vodnika na poti, ki je je bilo tja
in nazaj 320 milj.

Srečno so se vrnili v "Malo Ameriko", pre-

den se je bilo treba pripraviti na polarno zimo.

Jack je z drugimi psi vred prezimil v "pasjem
naselju", ki so ga v ta namen zgradili iz letu in
snega. Pet mesecev so morali prebiti psi na ve-
rigah in v popolni temi. Priklenjeni so bili ta-
ko, da je imel vsak kakšnega pol metra na o-
koli zase in tako, da niso mogli doseči drug dru-
ga. Vendar se je marsikdaj kateri izmuznil
ali raztrgal verigo; tedaj pa je tudi vedno pri-
šlo med njimi do takega obračunavanja, da so jim
moral potlej zdraviti rane. Jack bi bil nekdaš
skoraj ob oko — tako ga je oklaj neki pes, ki je
ušel z verige. Še vse hujše pa je bilo zanj, ko
je v lepi košati rep tako ozebel, da so mu ga
moral odrezati. Vendar so se pripetili tiste
zime v pasjem prezimovališču tudi veseli do-
godki: nekaj živali je povrglo mlade, ki so
večidel vsi dorasli, dasi je bilo tudi znotraj čes-
to 60 stopinj pod ničlo.

Ko se je po dolgih mesecih zdnilo, so prisli
psi spet na verige k železnim kablom na prostem,
kjer jim je kljub mrazu in burji vsekakor
bolj prišlo ko znotraj v temi. Seveda ne za
dolgo. Morali so spet na pot — k pogorju kra-
ljuje Maud, kjer so bile preko štiri tisoč metrov
visoke gore, ki so zanimale geologe.

Tokrat je odpremo koj skonec vodil Jack, ki
jim je že lani dokazal, da se morejo zanesti nani,
ko na kompas. A pot je bila tokrat daljša, do
vnožja pogorja ob južnem tečaju je bilo 450
milj. In v začetku so prevozili komaj po pet-
najst milj na dan, dasi so vozili od jutra do ve-
čera in so opoldne deset minut počivali — vsi
kar vpreženi. Ni čuda, da so živali zvečer ko-
maj pričakale, da so prišle za čez noč na veri-
ge — seveda lepo na planem.

Med potjo jih ni najhujše mučil mraz, če-
prav je bil dovolj strupen. Več preglavje so jim
delali snežni meteži in viharji, ki so se s tako
silo zaganjali vanje, da so se vozniki od vpre-
ge do vprege navezali za debelo plezalno vrvo,
na drugo pa pse, da jih ne bi odnesel vihar na
vse strani. Piš je s snegom slepil ljudi in živali,
da že ni nihče videl ne razpok v ledu in ne le-
denih skorij nad prepadi. Poleg tega so jih stra-
šili že potresi. Dobro je bilo, da so imeli tam
spredaj Jacka, ki je vedno začutil stresljanje o
pravem času in tedaj spremenil smer. Skrajša
je pač Paine rjovel nanj "hi, hi," ali "hot,
hot," kadar je pes nepričakovano zavil v
stran. Ob takih prilikah je Jack sicer okrenil
glavo in rjovel nazaj "hov, hov" — a storil je
natančno po svojem. Pa se je tudi izkazalo,
da je imel Jack vedno bolj prav ko Paine, ki
pač ni mogel videti, kakšna so tla tam pri Jac-
ku, ki je bil več ko sto metrov pred njim. Jac-
kov neverjetno razvit čut za orientacijo je bil
vsem v največjo korist, ko jim je zaradi bližine
magnetnega tečaja še kompas odpovedal in je
magnetna igla venomer le migotala in se ni
nikakor ustavila.

Prisli so do ledenikov in morali še gor na
planjavo, kamor je geologe vleklo srce. Lju-
dje so trpeli, psi so trpeli in vendar so šli za
Jackom po nekaj sivih, rdečkastih in modri-
kastih kamnih, ki so jih pet dni nabirali, in
se potlej vrnili nazaj domov v "Malo Ameri-
ko." Pot nazaj z ledenika Thorne Glacier je bi-
la toliko boljša, ker so imeli vsaj veter in son-
ce za hrbtom. Nazaj grede so prevozili po 40
milj na dan. Vsega skupaj pa takrat 1410 milj.
Bili so prvi ljudje in prvi psi, ki so bili tako
blizu južnega tečaja — leta 1934.

Po treh mesecih so bili spet v "Mali Ameri-
ki." Jack je bil spet v "pasjem naselju", ka-
mor ga je šel obiskat sam admiral Byrd da se
mu je zahvaliti, ker je tolikonj koristil njegovi
odpremi. V zahvalo mu je tudi dovolil, da je
smel za eno ali dve uri na dan z verige in te-
kati po taborišču. Tega drugi psi niso smeli.

Dve leti so prebili ljudje in psi v ledeni de-
želi, preden je prišla ponje ladja in jih odpelja-
la domov. Paine in Jack seveda za nič nista
marala narazen, in Paine ga je vzel seboj, ko
se je vrnil na svoj dom v Ameriki.

RUSI V ESTONJI . . .

Naučanjevanje s J. strani.

skega pristanišča Headeeme-
ste. Odprtina v severni Eston-
ski za umik nemške armade se
vedno bolj zožuje.

Prva baltska armada gene-
rala Ivana D. Bagramiana je generala Ivana J. Petrova v

razbila nemške utrdbe in je od-
daljena od Rige samo še sedem
milj.

Druga baltska armada gene-
rala Andreja I. Jeremenka po-
di Nemce med Madono in Val-
go.

Četrta ukrajinska armada
general Ivana J. Petrova v

južni Poljski je vdarila čez
Karpate do čehoslovaške meje
zapadno od Lupkov prelaza.

Nemška častnikarska agentu-
ra DNB poroča, da so Rusi in
Poljaki postavili močno opo-
rišče v Varšavi blizu dveh žele-
zniških mostov, ki vetača Pra-
goz z Varšavo. Mostova so Nem-
ci razstrelili, ko so se iz Pra-
ge umaknili v Varšavo.

ZGLASI NAJ SE
MARY LADIČ, živeča nekje v
New Yorku in sestra žene Ru-
dolf Kreševiča, ki bi rad zve-
del za njo. Priglasite se naj na
Missing Persons Bureau, tele-
fon CAnal 6—2000, Extension
248 in naj vpraša za detektiva
Mr. Wilsona.

Note

KLAVIR
ali
PIANO HARMONIKO

35 centov komad —
3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezeru
- * Kolo
- * Spavaj Milka Moja
- * Orphan Walts
- * Dekle na vrtu
- * Oj, Marička, poglaj
- * Barčica
- * Mlad kapeta
- * Gremo na Stajersko
- * Stajerski
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Židana marelja
- * Veseli bratci
- * Ohlo Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvešči sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Zvešči sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Helena Polka
- * Slovenska Polka
- * Pojdi z menoj
- * Dol s planine
- * Barbara Polka

**ZVEZEK 10 SLO-
VENSKIH PESMI** za
piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad

Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:

Knjigarna
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinej-
šega izdelka.

"KEY OF HEAVEN"
v finem usnju \$1.50

"KEY OF HEAVEN"
v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:

SLOVENIC PUBL. CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO . . . SADJEREJSTVO . . .
POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige:

\$3.50

V LIČNI IN TREPEŽNI PLATNENI
VEZAVI

Skoro 1400 strani —
750 slik

Popolni voditelj za vaš
vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran,
vsaka slika — mnoge NOVE snovi
novih ilustracij!

EDINA VRTNARSKA KNJIGA
FEDJA ZA DOMAČO POTREBO!
Nič vseh besed — vse je jasno, raz-
loženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten po-
jav v slovenski književno-
sti, kajti v nji je v 13 dol-
gih poglavjih opisanih 13
rodov slovenskega naroda
od davnih početkov v sta-
rem slovanstvu do današ-
njega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2

**KNJIGARNA
SLOVENIC PUBL.
COMPANY**
216 W. 18th Street
New York 11

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno popisano živ-
ljenje posameznih živali, živečih na
suhih, v morju in v zraku, tako da
bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno
pestro živalstvo, knjigo bral z velja-
nim zanimanjem, ker bo v njej našel ma-
rskaj iz življenja divjih živali, kar
mu dosedaj še ni bilo znano.

Prvotno je bilo nameravano to ve-
liko delo izdati v petih knjigah, toda
je slednjič izšla v eni sami knjigi, ki
pa pri vsem svojem skrajšanju prinaša
POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AME-
RIŠKE DIVJAČINE.

Knjigo bo z užitek bral lovec, ker
naučaja in popisa vse živali, ki jih je
dovoljeno in prepovedano streljati;
farmer, ker so popisane živali, ki na
polju koristijo ali škodujejo ter sled-
njič ribič, ker so v knjigi našteje vse
RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VO-
DAH.

Poleg poljudnega popisa in pripo-
vovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fo-
tografij); 6 slik v naravnih barvah,
v velikosti cele strani, ter ima 778
strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev.
Knjiga opisuje sesavce, ptice, ribe, ka-
če in živali, ki so ravno tako na suhem
kot v vodi doma. — Vezava je v močno
platno z zlatimi črkami.

V ANGLEŠČINI

Cena \$3.50

KNJIGARNA
Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
New York 11, N. Y.

Naročite pri:

Združeni narodi potre-
bujejo ves odvišni ži-
vež, ki ga je mogoče pri-
delati v Ameriki . . .
Vsak lahko nekoliko
pomaga, ako mu je mo-
goče letos obdelati
VICTORY VRT
Pripravite se za to de-
lo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi VSE,
KAR VAM JE TREBA VEDETI O
TEM-KAR ŽELITE PRIDELATI!
10,000 člankov vam podrobno poja-
ni vse o vrtnarstvu, o saditvi in
sejanju, o gojenju in oskrbi vrta.
Najnovejša pa je VRTNARSTVO
BREZ ZEMLJE; nova metoda za
umetovanje škodljivcev, gojenje div-
jih rastlin, nove sestavine cvetlic —
Abecedno kazalo vam pove takoj,
kar želite. Prirejeno za vsako ponebje
v Združenih državah, za vsako zemljo
in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEY-
MOUR, E. S. A., poznana oseba v
vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarji iz-
vedenci.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

NOČEM PLAČATI VEČ KOT
NAVIŠJE URAĐNE CENE!

NE SPREJMEM RACIONIRANIH

ŽIVL. AKO NE ODDAM ZNAMK!

